

Motion till riksdagen

1985/86:Jo705

Gösta Andersson och Agne Hansson (c)

Försurningsskador i Kalmar län

En utbredd skogsdöd skulle få katastrofala konsekvenser, speciellt för Kalmar län. En mycket stor andel av länets arbetstillfällen inom skogsnäringen skulle slås ut om försurningsskadorna får en ännu större omfattning. Samtidigt skulle länets befolkning och näringsliv drabbas av mycket svåra ekonomiska bakslag. Att stoppa försurningen och skogsdödens utbredning är därför en av vår tids allra viktigaste uppgifter. Att bli framgångsrika i detta arbete är nödvändigt för att hindra en fortsatt farlig avfolkning av Kalmar län.

Även omsorgen om naturen och människors hälsa motiverar kraftfulla åtgärder mot miljöförstöringen. Försurningen har börjat få effekter för grundvattnet och därmed blivit ett hot också mot dricksvattnet. Vattnet i många brunnar är redan så surt att det fräter sönder rörledningar, hydroforer och varmvattenberedare för hundratals miljoner kronor. Om försurningen ökar ytterligare kan utlösningar av metaller som kadmium i dricksvattnet medföra hälsorisker. Det borde vara en väckarklocka att regnvattnet som faller över Sverige har på de senaste 30 åren blivit tio gånger surare. Denna verklighet borde väcka till snabba och intensiva åtgärder mot försurningen.

Kalmar län speciellt sårbart

Kalmar län har i jämförelse med andra län en mycket stor andel av sin sysselsättning inom skogsindustrin och skogsbruket. Antalet arbetstillfällen inom denna näringgren motsvarar ungefär 30 % av länets totala industrisys-selsättning. Med sina 700 000 ha skogsmark tillhör Kalmar län ett av de främsta skogslänen i södra och mellersta Sverige. Skogsbruket ger arbetstill-fällen och liv åt stora delar av länets landsbygdsområden. Den skogliga verksamheten bidrar direkt och indirekt till en mycket hög ekonomisk aktivitet i Kalmar län. Om länets skogar skulle drabbas av samma svåra skogsdöd som i Västtyskland skulle det få dramatiska konsekvenser för utvecklingen i mycket stora delar av länet.

Länet brottas redan med en avfolkning som är en av de värsta i modern tid. Avflyttningen från vårt län är större än i de flesta Norrlandslänen. I vissa delar av länets skogsbygder har befolkningen minskat med 50-60 % under de senaste 25-30 åren. Dessa bygder hotas av total utarmning om skogsbruket skulle utsättas för svåra försurningsskador.

Skogen är skadad

Mot. 1985/86
Jo705

De analyser som genomförts visar att även skogen i Kalmar län har betydande skador. Undersökningar visar att 15 % av granen har förlorat mellan 20–40 % av sina barr. Dessa klara tendenser till skador borde bli en väckarklocka. Det vore mycket oklokt att vänta med insatserna tills man fått de näst intill ökenliknande skogsområden som finns i t. ex. Västtyskland och Tjeckoslovakien. När skadorna gått så långt har redan skogsbruket och skogsindustrin lidit stora förluster. Dessutom kvarstår en stor osäkerhet om möjligheterna att skapa nya bestånd av skog. Mot den här bakgrunden är det enligt vår mening nödvändigt att forcera olika åtgärder mot försurningsproblemen och skogsdöden.

Hot även mot dricksvattnet

Enligt expertisen på naturvårdsverket orsakar surt brunsvatten redan nu skador för hundratals miljoner kronor årligen. Vattnet i många brunnar är redan så surt att det fräter sönder rörledningar, hydroforer och varmvattenberedare med betydande ekonomiska konsekvenser. Undersökningar visar att problemen med surt vatten generellt är större i grävda brunnar än i bergborrade. Expertisen varnar också för att försurningens effekter på grundvattnet kan bli en hälsofara.

Kraftfullare åtgärdsprogram

För att Sverige skall bli framgångsrikt i sitt internationella arbete mot försurningen krävs att vi föregår med gott exempel. Vi måste i Sverige helt enkelt mera målmedvetet ta oss an miljöproblemen. Redan nu kan vi på vissa områden visa på stora framgångar inom miljöområdet. Enbart under den tid då Sverige hade centerledda regeringar uppnådde man enastående resultat i fråga om minskade svavelutsläpp. Från 1976 t. o. m. 1983 minskade dessa utsläpp från 900 000 ton per år till 400 000. Tack vare en effektivare energihushållning, övergång till förnybara energislag och en kraftigt minskad oljeförbrukning har det varit möjligt att uppnå dessa stora framgångar.

Expertisen från 1981 års energikommitté visade i sin analys att den inhemska energianvändningen kan minska med 110 TWh. Denna effektivare energihushållning motsvarar ungefär dubbelt så mycket energi som samtliga kärnkraftverk kan producera per år. Finns den politiska viljan så går det alltså att åstadkomma betydande förbättringar av vår miljö. Vi vill därför föreslå att följande åtgärder vidtas för att minska försurningsskadorna:

- Landets kommuner bör stimuleras till att mera aktivt analysera dricksvattnets kvalitet.
- Effektivare reningsåtgärder måste sättas in för att snabbare minska förorenade utsläpp.
- Energipolitiken bör i ökad utsträckning inriktas på hushållning och effektivare energianvändning.
- Ytterligare åtgärder bör vidtas för att stimulera användning och utveckling av inhemska och förnybara energikällor.

- Den miljövänliga etanolen bör befrias helt från skatt i syfte att minska förorenande utsläpp från trafiken och att reducera importen av dyr olja. Mot. 1985/86 Jo705
- Beslut bör fattas om ett vidgat kalkningsprogram.
- Sveriges regering bör mera aktivt påverka den internationella miljödebatten i syfte att få exempelvis England och öststaterna att sätta in konstruktiva åtgärder mot olika förorenande utsläpp i dessa länder.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökade insatser för att begränsa försurningens skadliga effekter på bl. a. skogen och dricksvattnet.

Stockholm den 16 januari 1986

Gösta Andersson (c)

Agne Hansson (c)